

Uitzuigen oppervlakkig slijm via mond of neus

Omschrijving

Bevestigen van uitzuigkatheter aan de verbindingsslang van het uitzuigstelsel/de zuigpomp. Inbrengen van de uitzuigkatheter via de neus. Uitzuigen bovenste luchtwegen.

Opdracht tot voorbehouden of risicovolle handeling:	arts		
Mag zelfstandig verricht worden door:			

Aandachtspunten

- Zuig nooit uit vlak nadat de cliënt gegeten heeft. Stop sondevoeding.
- Zuig bij voorkeur uit via de neus. Uitzuigen via de mond geeft een verhoogde kans op braken en aspiratie.
- Druppel (inoverleg met de arts) vóór het uitzuigen 1 a 2 ml NaCl 0,9% in de keel wanneer het slijm erg taai is. Doe dit via een niet-zuigende uitzuigkatheter, of via verneveling.
- Zuig per keer niet langer dan 10-15 seconden. Niet meer dan 3 keer achter elkaar de handeling herhalen.
- Spoel de uitzuigkatheter tussentijds met steriel water (na 8 uur vervangen) of met water uit een flink stromende kraan.
- Let tijdens het uitzuigen op de reacties van de cliënt, het hartritme, onrust en benauwdheid.
- Gebruik bij elke uitzuigssessie een nieuwe uitzuigkatheter.
- Draag tijdens het uitzuigen niet-steriele handschoenen. Gebruik een beschermende bril of een face-shield en een mondneusmasker (en eventueel een overschort) om aerogene besmetting tegen te gaan.
- Zorg voor mondverzorging; ter bescherming van het neusslijmvlies kan een glijmiddel worden gebruikt.
- Vervang de disposable opvangpotten of zakken wanneer ze vol zijn. (NB voor de verpleeghuis-, woon- en thuiszorg, geldt dat ze in ieder geval na uiterlijk 48 uur vervangen dienen te worden).
- Leeg de niet-disposable opvangpotten (gebruikt zonder zak) elke 24 uur.
- (NB in het ziekenhuis worden de niet-disposable opvangpotten thermisch gedesinfecteerd in de pospoeler of wanneer mogelijk gesteriliseerd).

Complicaties tijdens de handeling	Handelwijze
Hoesten/benauwdheid/hypoxie.	Geef cliënt de tijd om bij te komen. Controleer en monitor vitale functies. Tijdens het uitzuigen neemt de cliënt minder zuurstof op.
Bloedbijmenging bij sputum.	Voorkom vastzuigen van de uitzuigkatheter tegen het slijmvlies van de luchtwegen.

Benodigdheden

- zuigpomp/uitzuigstelsel en gebruiksinstructie - opvangpot met verbindingsslang - onderlegger - handschoenen - mondneusmasker - overschort - beschermende bril/face-shield	- beschermende bril/face-shield - evt gebittenbakje - steriele uitzuigkatheters - zo nodig: steriel glijmiddel - bakje steriel water of water uit stromende kraan - washand en handdoek voor cliënt - afvalbak

Werkwijze

- 1 Pas handhygiëne toe.
- 2 Maak een schoon werkveld en zet daarop de benodigheden binnen handbereik.
 - a uitzuigkatheter in geopende verpakking
 - b bakje sterielwater (of water uit een flink stromende kraan)
 - c (zo nodig) steriel glijmiddel
- 3 Breng de zuigpomp/het uitzuigstelsel in gereedheid volgens de gebruiksinstructie.
- 4 Vraag de cliënt de volgende houding aan te nemen:
 - rugligging
 - een halfzittende houding, ondersteun daarbij de armen
 - (bij bewusteloze cliënt) evt. zijligging, zodat de tong naar voren valt
- 5 Vraag de cliënt de neus te snuiten.
- 6 Leg de onderlegger op de borst van de cliënt.
- 7 Trek de handschoenen en een overschort aan, zet het mondneusmasker en de bril/face-shield op.
- 8 Doe een eventueel kunstgebit uit.
- 9 Sluit de uitzuigkatheter (nog in verpakking) aan op de verbindingsslang.
- 10 Zet de zuigpomp/het zuigstelsel aan.
- 11 Controleer de zuigkracht door het gaatje in de uitzuigkatheter af te sluiten.
- 12 Verwijder de verpakking van de uitzuigkatheter.
- 13 Breng op een inademing de uitzuigkatheter in.

Uitzuigkatheter via de neus: breng de katheter niet zuigend in tot gemeten lengte in.

- a Meet met de uitzuigkatheter de afstand tussen het neusgat en de ooringang.
- b Houd met de inbrengende hand de uitzuigkatheter als een potlood vast op het afgemeten punt.
- c *Zo nodig:* giet glijmiddel over de uitzuigkatheter.
- d Schuif de uitzuigkatheter langzaam *niet zuigend* in de neus, in de richting van het oor.
- e Schuif de uitzuigkatheter op tot de gemeten lengte.

Uitzuigkatheter via de mond: breng de katheter niet zuigend in tot weerstand wordt gevoeld.

- a Vraag de cliënt de mond te openen en het hoofd iets achterover te buigen.
 - b Houd met de inbrengende hand de uitzuigkatheter als een potlood vast (± 10 cm vanaf de top van de uitzuigkatheter).
 - c Breng de uitzuigkatheter *niet-zuigend* in de keelholte totdat weerstand wordt gevoeld (tot het strottenklepje).
- 14 Start met zuigen door de opening in de uitzuigkatheter geheel of gedeeltelijk met één vinger af te sluiten. Regel hiermee de zuigkracht. Controleer tijdens het zuigen het aspect van het slijm in de slang.
 - 15 Laat de cliënt even uitrusten; observeer de cliënt.
 - 16 Spoel de uitzuigkatheter met NaCl of water.
 - 17 Herhaal zonnodig de stappen 13 t/m 16
 - 18 Schakel de zuigpomp/het zuigstelsel uit.
 - 19 Verwijder de uitzuigkatheter van de verbindingsslang en gooi deze in de afvalbak.
 - 20 Verzorg de cliënt.
 - a Maak, indien nodig, het gezicht van de cliënt schoon met een washand met water.
 - b Laat de cliënt de mond spoelen, neus snuiten. Verzorg de mond wanneer de cliënt daartoe niet zelf in staat is.
 - c Breng zo nodig het kunstgebit weer in.
 - d Breng cliënt in gewenste houding.
 - 21 Inspecteer het sputum in de opvangpot op hoeveelheid, aspect en consistentie.
 - 22 Vervang zo nodig de opvangpot.

- 23 Trek de handschoenen en overschort uit en zet het mondneusmasker en de bril/face-shield af.
- 24 Ruim de materialen op.
- 25 Pas handhygiëne toe.
- 26 Noteer de handeling, aspect, hoeveelheid en consistentie van het sputum en eventuele bevindingen.